

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 31 lipca 2013r.

Sąd Okręgowy w Suwałkach III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Danuta Poniatowska
Protokolant:	sekr. sądowy Marta Majewska-Wronowska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 31 lipca 2013r. w Suwałkach

sprawy (...) **Spółki z o.o. Spółki Komandytowej**

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

przy udziale zainteresowanych E. O. (1), A. S. i M. S.

o ustalenie podlegania ubezpieczeniom społecznym z tytułu umowy zlecenia oraz wysokości podstawy wymiaru składek

w związku z odwołaniem (...) Spółki z o.o. Spółki Komandytowej

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

z dnia 5 lutego 2013r. znak (...) - (...)

z dnia 5 lutego 2013r. znak (...) - (...)

z dnia 6 lutego 2013r. znak (...) - (...)

1. **zmienia zaskarżoną decyzję i ustala, że M. S. nie podlega obowiązkowym ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu w okresach od 3 marca 2010r. do 31 lipca 2010r. i od 1 września 2010r. do 30 września 2010r. z tytułu wykonywania umowy o dzieło zawartej w dniu 3 marca 2010r. z (...) Sp. z o.o. Spółką komandytową w S.;**

2. **zmienia zaskarżoną decyzję i ustala, że E. O. (2) nie podlega obowiązkowym ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu w okresie od 1 października 2008r. do 30 listopada 2008r. z tytułu wykonywania umów o dzieło zawartych w dniach 1 października 2008r. i 31 października 2008r. z (...) Sp. z o.o. Spółką komandytową w S.;**

3. **zmienia zaskarżoną decyzję i ustala, że A. S. nie podlega obowiązkowym ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu w okresie od 1 lutego 2009r. do 28 lutego 2009r. z tytułu wykonywania umowy o dzieło zawartej w dniu 28 listopada 2008r. z (...) Sp. z o.o. Spółką komandytową w S..**

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 05.02.2013r. nr (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B., powołując się na art. 91 ust. 5, art. 83 ust. 1 pkt 1-3, art. 6 ust. 1 pkt 4, art. 12 ust. 1, art. 13 pkt 2, art. 18 ust. 3 i art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 13.10.1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. t.j. z 2009r. Nr 205, poz. 1585) oraz art. 81 ust. 1 i 6 ustawy z dnia 27.08.2004r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (t.j. Dz.U z 2008r. Nr 164, poz. 1027 ze zm.) stwierdził, iż M. S. z tytułu wykonywania umowy o świadczenie usług na rzecz (...) Spółki z o.o. Spółki komandytowej w S. podlegała obowiązkowym ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowemu i wypadkowemu w okresach od 03.03.2010r. do 31.07.2010r. i od 01.09.2010r. do 30.09.2010r. oraz wskazał wysokość podstaw wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne oraz ubezpieczenie zdrowotne w miesiącach, w których była objęta obowiązkowymi ubezpieczeniami społecznymi z tytułu zawartej umowy.

Odwołanie od tej decyzji złożyła Spółka (...) domagając się jej uchylenia. Nie podzieliła argumentacji organu rentowego, powołując się na zasadę swobody zawierania umów oraz samą treść umowy. Wskazała również na stanowisko (...) Narodowego Funduszu Zdrowia, który w analogicznej sprawie stwierdził, iż umowy łączące Spółkę z Y. Z. i W. U. nosiły znamiona umowy o dzieło.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie. Podtrzymał podstawy skarżonej decyzji.

Decyzją z dnia 05.02.2013r. nr (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. stwierdził, iż E. O. (2) z tytułu wykonywania umowy o świadczenie usług na rzecz (...) Spółki z o.o. Spółki komandytowej w S. podlega obowiązkowym ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu w okresie od 01.10.2008r. do 30.11.2008r. i wskazał wysokość podstaw wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne oraz ubezpieczenie zdrowotne w miesiącach, w których był objęty obowiązkowymi ubezpieczeniami społecznymi z tytułu zawartej umowy.

Odwołanie od tej decyzji złożyła Spółka (...) domagając się jej uchylenia. Nie podzieliła argumentacji organu rentowego, powołując się na zasadę swobody zawierania umów oraz samą treść umowy. Wskazała również na stanowisko (...) Narodowego Funduszu Zdrowia, który w analogicznej sprawie stwierdził, iż umowy łączące Spółkę z Y. Z. i W. U. nosiły znamiona umowy o dzieło.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie. Podtrzymał podstawy skarżonej decyzji.

Decyzją z dnia 05.02.2013r. nr (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B., powołując się na art. 83 ust. 1 pkt 3 w zw. z art. 91 ust. 5, oraz art. 18 ust. 1, 1a, art. 8 ust. 2a, art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 13.10.1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. t.j. z 2009r. Nr 205, poz. 1585) stwierdził, że podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne A. S. podlegającego ubezpieczeniom jako osoba, za którą należy rozliczyć i opłacić składki na należne świadczenia w dokumentach rozliczeniowych składanych nie wcześniej niż za następny miesiąc, po ustaniu tytułu do ubezpieczeń u płatnika składek (...) Spółki z o.o. Spółki komandytowej i wynosi za luty 2009r. - 406,78zł. W związku z zawartą umową osiągnięty przychód ZUS uznał za przychód po ustaniu zatrudnienia.

Odwołanie od tej decyzji złożyła Spółka (...), domagając się jej uchylenia. Wskazała, iż umowa została zawarta w dniu 28.11.2008r. jednak jej realizacja mogła nastąpić dopiero po uzyskaniu dokumentów za grudzień 2008r. Zatem w styczniu 2009r. A. S. mógł przystąpić do wykonania dzieła, jakim było rozliczenie podatku za 2008r. Nie podzieliła argumentacji organu rentowego i wskazała również na stanowisko (...) Narodowego Funduszu Zdrowia, który w analogicznej sprawie stwierdził, iż umowy łączące Spółkę z Y. Z. i W. U. nosiły znamiona umowy o dzieło.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie. Podtrzymał podstawy skarżonej decyzji.

Postanowieniem z dnia 26.03.2013r. powyższe odwołania połączono do wspólnego rozpoznania, z uwagi na tożsamość faktyczną i prawną.

Postanowieniem z dnia 28.03.2013r. wezwano do udziału w sprawie w charakterze zainteresowanych: E. O. (1), A. S. i M. S..

Sąd ustalił, co następuje:

(...) Spółka z o.o. Spółka komandytowa z siedzibą w S. zajmuje się produkcją m. in. elementów z drewna, listew podłogowych.

M. S. zawarła w dniu 03.03.2010r. ze Spółką (...) umowę o dzieło (nr (...)), której przedmiotem było uaktualnienie bazy klientów firmy, wyszukiwanie aktualnych danych adresowych klientów firmy w terminie do 30.09.2010r. Do wykonania dzieła firma powierzyła zainteresowanej bazę danych klientów firmy na przenośnym nośniku danych (pendrive). Zainteresowana wykonanie dzieła realizowała głównie w domu, chociaż zdarzało się, że musiała przyjść do siedziby firmy. Aktualizowanie wymagało od niej ustalenia za pomocą internetu lub telefonu danych teleadresowych klientów firmy. Po sprawdzeniu i zaktualizowaniu całej bazy oddała ją zamawiającemu (zeznania M. S. 04:10-18:00 kopta k.17). Za wykonane dzieło otrzymała wynagrodzenie wynikające z umowy. Zamawiający sprawdził wykonane dzieło selektywnie przez wybór kilku pozycji i potwierdzenie aktualnego adresu kontrahenta.

E. O. (2) zawarł ze Spółką (...) dwie umowy o dzieło, pierwszą w dniu 01.10.2008r. na okres od 01.10.2008r. do 31.10.2008r. (umowa nr (...)) i drugą w dniu 31.10.2008r. na okres od 01.11.2008r. do 30.11.2008r. (umowa nr (...)). Przedmiotem obu umów był udział w procesie zmiany stempli na wyłaczarkach – zmiana stempli. Zainteresowany wymiany dokonywał w maszynach produkcyjnych znajdujących się na terenie zakładu. Wymiana następowała etapowo, gdyż w celu wymiany wymagane było wstrzymanie pracy części urządzeń. Po wymianie następowało ich uruchomienie i wstrzymanie kolejnych maszyn. Nie było możliwe wstrzymanie całej produkcji. Zamawiający na bieżąco sprawdzał sposób wykonania dzieła.

A. S. zawarł ze Spółką jedną umowę o dzieło (nr (...)) w dniu 28.11.2008r. której przedmiotem było przygotowanie rozliczenia podatku VAT i podatku dochodowego za miesiąc grudzień 2008r. w terminie wymaganym przepisami prawa podatkowego. W dacie zawierania umowy o dzieło zainteresowany był pracownikiem Spółki. Umowa o pracę uległa rozwiązaniu w dniu 30.11.2008r. Strony umówiły się, iż pomimo rozwiązania stosunku pracy zainteresowany dokona jeszcze rozliczenia podatku za ten miesiąc. Wykonanie umowy o dzieło nastąpiło dopiero w styczniu 2008r., po uzyskaniu dokumentów niezbędnych do rozliczenia podatku.

W okresie od 18.09 do 08.10.2012r. oraz od 22.10 do 26.10.2012r. organ rentowy przeprowadził kontrolę w Spółce (...) w zakresie prawidłowości i rzetelności obliczania składek na ubezpieczenia społeczne oraz innych składek na ubezpieczenia społeczne, zgłaszania do ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego, ustalenia uprawnień do świadczeń z ubezpieczeń społecznych i wypłacania tych świadczeń oraz dokonywanie rozliczeń z tego tytułu; prawidłowości i terminowości opracowywania wniosków o świadczenia emerytalne i rentowe oraz wystawiania zaświadczeń lub zgłaszania danych do celów ubezpieczeń społecznych. W wyniku kontroli organ rentowy zakwestionował przedmiotowe umowy i przyjął, iż były to umowy zlecenia.

Sąd zważył, co następuje:

Kwestią sporną w sprawie była prawidłowa kwalifikacja umów, jakie Spółka (...) zawarła z zainteresowanymi. Rozstrzygnięcie tej kwestii wiązało się z ustaleniem o ewentualnym obowiązku podlegania ubezpieczeniom społecznym. Zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 13.10.1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. t.j. z 2009r. Nr 205, poz. 1585) obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym podlegają, z zastrzeżeniem art. 8 i 9, osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej są osobami wykonującymi pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia albo innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, zwanymi dalej "zleceniobiorcami", oraz osobami z nimi współpracującymi, z zastrzeżeniem ust. 4.

Nazwa umowy nie ma decydującego znaczenia dla określenia charakteru stosunku prawnego powstałego w wyniku jej zawarcia. Charakter stosunku prawnego ustala się bowiem na podstawie treści oświadczeń woli stron, dokonując ich wykładni zgodnie z art. 65 KC, ale też w oparciu o całokształt okoliczności towarzyszących realizacji umowy.

W myśl zasady swobody umów (art. 353 § 1 KC) stronom umowy gwarantuje się możliwości wyboru rodzaju stosunku prawnego, który będzie ich łączył. Zasada swobody umów nie oznacza jednak dowolności kreowania stosunków prawnych, bowiem już z treści normy wynika, że treść umowy nie może sprzeciwiać się naturze danego stosunku prawnego. O tym jaki stosunek prawny łączy strony w rzeczywistości rozstrzygają warunki, w jakich praca jest wykonywana, a nie sama nazwa umowy czy też nawet zamiar stron w tym zakresie. Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z 25.01.2002r. sygn. II UKN 769/00 (LEX nr 560567) stwierdził, że dla prawidłowej oceny charakteru prawnego łączącego strony stosunku prawnego (czy doszło do nawiązania stosunku pracy, innego stosunku prawnego (cywilnoprawnego), czy też w ogóle nie doszło do ważnego złożenia oświadczenia woli z powodu jego pozorności) decydujące znaczenie mają ustalenia faktyczne dotyczące okoliczności zawarcia umowy, jej celu i zamiaru stron.

Stosownie do treści art. 627 KC, przez umowę o dzieło przyjmujący zamówienie zobowiązuje się do wykonania oznaczonego dzieła, a zamawiający do zapłaty wynagrodzenia. W myśl art. 734 § 1 KC przez umowę zlecenia przyjmujący zlecenie zobowiązuje się do dokonania określonej czynności prawnej dla dającego zlecenie. Zgodnie z treścią art. 750 k.c. do umów o świadczenie usług, które nie są uregulowane innymi przepisami, stosuje się odpowiednio przepisy o zleceniu.

Istotą umowy o dzieło jest osiągnięcie określonego, zindywidualizowanego rezultatu w postaci materialnej lub niematerialnej. Umowa taka jest bez wątpienia umową rezultatu, co odróżnia ją od umowy zlecenia (art. 734 i następane KC) oraz od umowy o świadczenie usług (art. 750 KC). Z kolei umowa o świadczenie usług jest umową starannego działania, zatem jej celem jest wykonywanie określonych czynności, które nie muszą zmierzać do osiągnięcia rezultatu.

Zdaniem Sądu na podstawie zgromadzone w sprawie materiału dowodowego należało przyjąć, iż wszystkie zawarte umowy były umowami zbliżonymi do umowy o dzieło, a tym samym należało do nich stosować przepisy regulujące te umowy. Przedmiot umów mógł budzić wątpliwości dlatego ich ocena wymagała ustalenia przeważających cech charakterystycznych dla umowy o dzieło czy też zlecenia. Materiał dowodowy w tym zakresie ograniczał się do samych umów oraz wyjaśnień stron. O uznaniu tych umów za umowy o dzieło przeważało, iż były to umowy rezultatu. Strony umów umawiały się nie o staranne działanie ale o konkretny rezultat. Fakt ten wypływa wprost z treści umów, w których strony szczegółowo opisały przedmiot dzieła.

Granica między usługami a dziełem bywa płynna. Ocena poszczególnych umów wskazuje jednak, iż zamiarem stron, a szczególności Spółki było uzyskanie konkretnego rezultatu. W przypadku umowy zawartej z M. S. celem spółki było uzyskanie zaktualizowanej bazy danych. Oczekiwania były ukierunkowane na uzyskanie konkretnego dzieła. Od zainteresowanej nie oczekiwano staranności aktualizacji, którą mogła dokonać w sposób dowolny. Wykonane przez nią dzieło podlegało sprawdzeniu na okoliczność występowania wad fizycznych, poprzez selektywne potwierdzenie, iż adresy w nowej bazie danych zostały faktycznie zaktualizowane.

Podobnie było w przypadku E. O. (1). Umowa dotyczyła usług, których przedmiotem była wymiana elementów urządzeń mechanicznych. W tej umowie również liczył się rezultat wykonanych zmian stempli, a celem było uzyskanie rezultatu o cechach materialnych. Czynności wykonane z tytułu zawartej umowy polegały na wymianie stempli, bez nadzoru ze strony zamawiającego i z wymaganiem osobistego świadczenia pracy. Ocena tego dzieła podlegała kontroli pod względem występowania wad fizycznych. Ocena ta następowała sukcesywnie ale tylko dlatego, że nie było możliwe zamknięcie całej produkcji w celu wymiany stempli. Sukcesywne wyłączanie maszyn pozwoliło unikać start ekonomicznych i jednocześnie uzyskanie zamierzonego celu. Nadzór nad pracami służył uzyskaniu wiedzy na temat realizacji umowy i uzgodnienia, kiedy będzie możliwe ponowne uruchomienie lub wstrzymanie pracy maszyn. Fakt ten nie zmieniał rzeczywistego charakteru umowy.

Trzecia umowa kwestionowana przez organ rentowy dotyczyła przygotowania przez A. S. rozliczeń podatkowych za grudzień 2008r. Co prawda w momencie zawierania umowy strony łączył jeszcze stosunek pracy, jednak w momencie jej wykonywania, czyli w styczniu 2009r. zainteresowany nie był już pracownikiem Spółki. Należało mieć na uwadze, iż przedmiot umowy nie mógł zostać wykonany wcześniej niż w styczniu 2009r. ponieważ sporządzenie deklaracji podatkowej za grudzień 2008r. wymagało uzyskania wszystkich niezbędnych dokumentów za cały miesiąc. Spółka musiała przedstawić wszystkie niezbędne dokumenty do rozliczenia, a realizacja umowy nastąpiła w okresie, gdy zainteresowany nie był już pracownikiem Spółki.

Zatem we wszystkich spornych przypadkach charakter czynności przynoszących konkretny, indywidualny rezultat materialny był realizowany w ramach umowy o dzieło, a nie starannego działania, jaka przewiduje umowa zlecenia.

Od umowy zlecenia umowę o dzieło odróżnia konieczność jej sfinalizowania w każdym wypadku konkretnym i sprawdzalnym rezultatem. Obowiązek osobistego wykonania dzieła przez przyjmującego zamówienie będzie miał w odniesieniu do umowy o dzieło mniejsze znaczenie, jeżeli rezultat końcowy zostanie osiągnięty. W wypadku umowy zlecenia rezultat nie jest elementem koniecznym, występuje natomiast jako zasada obowiązku osobistego spełnienia świadczenia przez zleceniobiorcę, z uwagi na osobiste zaufanie między stronami. Dodatkowo należy wskazać, że inaczej niż w ramach umowy o dzieło, dołożenie przez zleceniobiorcę należytej staranności i mimo tego nie osiągnięcie przezeń zamierzonego skutku nie może stanowić przypadku niewykonania zobowiązania. W odróżnieniu od umowy zlecenia, umowa o dzieło wymaga, by starania przyjmującego zamówienia doprowadziły do konkretnego, w przyszłości indywidualnie oznaczonego rezultatu. Umowa zlecenia nie akcentuje tego rezultatu jako koniecznego do osiągnięcia, nie wynik zatem (jak w umowie o dzieło), lecz starania w celu osiągnięcia tego wyniku, są elementem wyróżniającym dla umowy zlecenia tj. przedmiotowo istotnym. Zebrany w sprawie materiał dowodowy wskazuje, że cel łączących strony umów polegał na osiągnięciu w przyszłości określonego rezultatu, w postaci uzyskania zaktualizowanej bazy danych i dokonywania wymiany stempli w wyłaczarkach, a nie jedynie starannego działania w celu osiągnięcia tych wyników.

Zdaniem Sądu organ rentowy, kwestionując zawarte umowy, nie przedstawił żadnego dowodu, który mógłby podważyć materiał dowodowy zgromadzony w sprawie. Czynności uzgodnione w umowach spełniały przesłanki zakwalifikowania ich jako umowy o dzieło, albowiem stronom, a w szczególności Spółce chodziło o osiągnięcie konkretnego rezultatu prac. Tymczasem w razie kwestionowania tych faktów, to na organie rentowym w myśl art. 6 KC spoczywał ciężar dowodu okoliczności przeciwnych, który to dowód nie został w niniejszej sprawie skutecznie przeprowadzony.

W związku z powyższym, na podstawie art. 477¹⁴ §2 kpc orzeczono, jak w sentencji.

mt